

Kraków, 2010

Turystyka MICE w Krakowie w 2010 roku

STRESZCZENIE

Raportu Końcowego

Autorzy:

Jadwiga Barbeka
Krzysztof Borodako
(Kierownik Zespołu)
Katarzyna Klimek
Agata Niemczyk
Renata Seweryn

Zespół autorski

prof. UEK dr hab. Jadwiga Berbeka

dr Krzysztof Borodako (Kierownik Zespołu)

dr Katarzyna Klimek

dr Agata Niemczyk

dr Renata Seweryn

Recenzent

prof. dr hab. Leszek Rudnicki

Konsultacja naukowa raportu

prof. UEK dr hab. Józef Sala

Raport przygotowany na zlecenie Biura Marketingu Turystycznego Urzędu Miasta Krakowa.

Zleceniobiorcą projektu badawczego jest Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Zdjęcie na stronie tytułowej: mgr Michał Rudnicki, Katedra Turystyki, UEK

Raport i niniejsze streszczenie zostały przygotowane przez zespół ekspertów z Katedry Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Głównym celem zrealizowanego badania była **diagnoza rynku turystyki MICE w Krakowie w 2010 roku od strony podaźowej.**

Szczegółowymi celami projektu były:

1. Scharakteryzowanie dostawców infrastruktury turystycznej rynku MICE w Krakowie.
2. Oszacowanie liczby krajowych i międzynarodowych imprez typu MICE świadczonych przez dostawców usług dla podróży biznesowych w mieście.
3. Oszacowanie liczby imprez międzynarodowych, rozumianych zgodnie ze standardami ICCA.
4. Określenie czasu trwania poszczególnych krajowych i międzynarodowych imprez.
5. Estymowanie liczby uczestników poszczególnych rodzajów imprez w Krakowie.
6. Określenie liczby gości zagranicznych będących uczestnikami międzynarodowych imprez realizowanych w Krakowie przez dostawców infrastruktury turystycznej rynku MICE.
7. Identyfikacja pochodzenia uczestników imprez typu MICE według kategorii geograficznych.
8. Oszacowanie liczby imprez zleconych gestorom turystyki MICE w Krakowie przez krajowe i zagraniczne podmioty.
9. Scharakteryzowanie sektorów działalności zleceniodawców wyżej wymienionych imprez.
10. Zidentyfikowanie krajów pochodzenia zleceniodawców zagranicznych imprez typu MICE.
11. Określenie szans i zagrożeń dla rozwoju turystyki MICE w Krakowie na podstawie opinii gestorów przemysłu spotkań.
12. Scharakteryzowanie kanałów promocji i informacji o Krakowie, uznanych przez badane podmioty podaży rynku turystyki MICE za kluczowe w perspektywie najbliższych lat.
13. Identyfikacja oczekiwań podmiotów infrastruktury turystycznej rynku MICE w Krakowie w stosunku do współpracy z Biurem Marketingu Turystycznego Urzędu Miasta Krakowa.
14. Poznanie opinii ankietowanych gestorów na temat rozwoju segmentów turystyki MICE w Krakowie w perspektywie najbliższych 5 lat.
15. Scharakteryzowanie przemysłu targowego w Krakowie pod kątem liczby targów gospodarczych, wystawców, zwiedzających oraz sprzedanej łącznie powierzchni wystawienniczej netto.

Dla osiągnięcia powyższych celów, w okresie od lipca do października 2010 r., na

terenie miasta Krakowa przeprowadzono badania ankietowe¹. Wykorzystano w nich ubiegłoroczny kwestionariusz ankietowy, dostosowany do statystyk wymaganych przez Convention Bureau of Poland, zachowując jednocześnie porównywalność wyników. Jednostkami próby badawczej byli dostawcy usług dla podróży biznesowych, wśród których uwzględniono: hotele zlokalizowane w mieście Kraków, inne obiekty noclegowe (motele, pensjonaty itp.), uczelnie wyższe dysponujące odpowiednimi powierzchniami konferencyjnymi i wystawienniczymi, ośrodki rekreacyjne (park wodny, pole golfowe itp.), centra konferencyjno-kongresowe oraz targowe, instytucje kultury (muzea, teatry, centra kultury itp.), firmy szkoleniowe posiadające lokale szkoleniowe w Krakowie.

Dobór próby był celowy, badaniem objęto zbiorowość generalną (247 podmiotów), stopa zwrotu wyniosła 31,58%, tak więc **uczestniczyło w nim 78 gestorów**.

Rezultatem kluczowych części raportu były następujące **konkluzje**:

1. Rynek gestorów infrastruktury biznesowej w Krakowie był bardzo zróżnicowany. Mimo to można określić, że typowym gestorem był:
  - **hotel** dysponujący stosunkowo dużą liczbą miejsc noclegowych (powyżej 111), zlokalizowany na terenie dzielnicy Starego Miasta,
  - obiekt turystyczny zapewniający **kompleksową realizację imprez biznesowych**, tzn. oferujący pełny zakres usług: nocleg, wyżywienie, profesjonalną organizację i obsługę konferencji,
  - podmiot dysponujący na ogół **1 salą mogącą pomieścić do 80 osób**,
  - podmiot turystyczny dysponujący wyposażeniem rekreacyjno-wypoczynkowym.
2. W roku 2010 w obiektach badanych gestorów infrastruktury turystycznej w Krakowie zorganizowano **7013 imprez typu MICE**.
3. Próby porównania ilości zorganizowanych imprez w roku 2010 i w latach wcześniejszych są obarczone dużym błędem, ze względu na inną stopę zwrotu ankiet (dla przypomnienia 31,58% w roku 2010 i 50,42% w roku 2009). Gdyby jednak podjąć taką próbę, to można szacować, że przy zbliżonej stopie zwrotu ankiet i przy tendencjach w turystyce biznesowej, które zostały dostrzeżone w wyniku badań strony popytowej prowadzonych przez MOT², liczba imprez typu MICE przeprowadzonych przez

---

¹ W badaniu wykorzystano ankiety bezpośrednie, pocztowe i przekazywane pocztą elektroniczną.

² K. Borkowski, *Ruch turystyczny w Krakowie w 2010 roku*, prezentacja wyników badań, <http://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/73936/0/karta> (grudzień 2010).

badanych gestorów w Krakowie wyniosła 9021, co oznaczałoby rzeczywisty (ale tylko o 0,54%) wzrost w stosunku do roku 2009.

4. W **strukturze** imprez w 2010 r. wyraźnie zaznaczała się **dominacja szkoleń i kursów**, które stanowiły prawie połowę wszystkich spotkań (**3370**). Udział **seminariów i sympozyjów** wynosił prawie **jedną czwartą całości (1521)**, a konferencji nieco poniżej jednej piątej (1207). Natomiast znaczenie pozostałych typów imprez było kilkuprocentowe. Udział kongresów w całokształcie imprez MICE w Krakowie w 2010 roku nie przekraczał 1%.
2. W porównaniu z dwoma poprzednimi latami struktura imprez typu MICE w Krakowie w 2010 roku uległa niewielkim zmianom.
  - Podstawowa różnica polegała na **wzroście udziału seminariów i sympozyjów**: o prawie 15 pkt% wobec 2009 roku i o prawie 14 pkt% w stosunku do 2008 roku.
  - **Obniżył się udział konferencji** w całokształcie imprez MICE w porównaniu z wcześniejszymi latami, o nieomal 14 pkt% w relacji do 2008 roku i 10,8 pkt% w stosunku do 2009 roku.
  - **Zmniejszeniu** uległ także **udział szkoleń i kursów**, które w obu poprzedzających latach stanowiły ponad połowę spotkań, spadek ów wyniósł 2,6 pkt% w porównaniu z 2008 rokiem i 5,6 pkt% w porównaniu z 2009.
  - Zmiany w przypadku pozostałych rodzajów imprez typu MICE były niewielkie, mieściły się w przedziale 1–2 punkty procentowe.
  - Duże spotkania, choć wciąż mało liczne, nieco zwiększyły swe znaczenie wśród imprez MICE w Krakowie. W przypadku zjazdów nastąpił wzrost ich udziału o 1 punkt procentowy, a w przypadku kongresów o 0,4 pkt%.
3. W 2010 roku wystąpiły **dwa okresy kulminacji imprez przemysłu spotkań w Krakowie**. Największy, to **szczyt jesienny** – w miesiącu wrześniu, kiedy odbyło się **1006 imprez** i w **październiku: 923**. Drugi okres intensyfikacji spotkań typu MICE w mieście to **przełom wiosny i lata**, kiedy to w **maju i czerwcu** zorganizowano odpowiednio: **823** i **759** imprez.
4. **Międzynarodowe imprezy**³ stanowiły od 7% wszystkich imprez danego rodzaju – w przypadku konferencji, poprzez 4% (imprezy motywacyjne oraz seminaria i sympozja), 3% (zjazdy), po 2% (wystawy i targi gospodarcze oraz szkolenia i kursy). Jedynym wyjątkiem, bardzo zresztą ważnym dla miasta, były kongresy, gdzie **międzynarodowe**

---

³ Impreza międzynarodowa – takie spotkanie, którego uczestnicy pochodzą z przynajmniej 3 różnych krajów.

- kongresy stanowiły większość (56%) wszystkich kongresów** przeprowadzonych przez badaną zbiorowość w Krakowie w 2010 roku.
5. W 2010 roku w obiektach respondentów przeprowadzono w Krakowie **295 międzynarodowych imprez typu MICE**.
  6. **Struktura** przeprowadzonych w 2010 roku w Krakowie **międzynarodowych imprez** typu MICE kształtowała się następująco: **29%** z nich stanowiły **konferencje**, **27% szkolenia i kursy**, **22% seminaria i sympozja**. Na czwartej pozycji w strukturze imprez międzynarodowych plasowały się **kongresy – prawie 12%**, co jest pozytywną informacją dla miasta. Pozostałe typy spotkań miały niewielki – paroprocentowy udział. Najmniejszym z nich cechowały się zjazdy (poniżej 2%).
  7. W obiektach badanych gestorów zorganizowano w Krakowie w 2010 roku **35 imprez międzynarodowych, rozumianych zgodnie z definicją ICCA⁴**.
  8. Długość trwania imprezy turystyki MICE w Krakowie była silnie związana z rodzajem segmentu turystyki MICE. **Najdłuższymi krajowymi imprezami** typu MICE były **kongresy – 3 dni; najkrótszymi – imprezy motywacyjne - 1 dzień**. Wśród **imprez międzynarodowych najdłuższymi** okazały się **zjazdy i kongresy** (odpowiednio: 3,5 dnia i 3 dni), a **najkrótszymi imprezy motywacyjne** (1,5 dnia).
  9. Porównanie czasu trwania spotkań biznesowych w 2010 r. do tych z lat 2008–2009 pozwala na sformułowanie następujących konkluzji:
    - blisko **2,5-krotnie skrócił się czas trwania krajowych szkoleń i kursów**, natomiast w odniesieniu do **międzynarodowych szkoleń i kursów, czas ten wzrósł o 0,5 dnia**,
    - nie zmieniła się długość trwania konferencji międzynarodowych; krajowych zmniejszyła się o 0,5 dnia w stosunku do roku 2009; w porównaniu z rokiem 2008 – nie odnotowano zmian,
    - nie uległa zmianie długość trwania krajowych seminariów i sympozjów; z kolei międzynarodowych – wzrosła o 0,5 dnia w stosunku do roku 2009; w porównaniu z rokiem 2008 – nie odnotowano zmian,

---

⁴ Zgodnie z definicją ICCA kryteria imprez międzynarodowych są następujące: imprezy odbywają się regularnie, minimalna liczba ich uczestników to 50 osób i uczestnicy pochodzą przynajmniej z trzech krajów.

- znacznej **redukcji uległ czas trwania imprez motywacyjnych** – krajowych o 0,5 dnia; międzynarodowych o dwa dni w stosunku do roku 2009, i o jeden dzień w porównaniu z rokiem 2008, co było **zgodne z ogólnoswiatowymi trendami w 2010 roku**⁵,
  - w istotnym stopniu skrócił się czas trwania krajowych i międzynarodowych wystaw i targów gospodarczych. Należy zwrócić uwagę, że w latach 2008–2009 traktowano je szerzej – obejmowały one kategorię wystaw i targów (w tym o charakterze branżowym), stąd tak duże zróżnicowanie w długości trwania tego typu imprez w 2010 r. w porównaniu z latami wcześniejszymi,
  - **wydłużył się czas trwania imprez gromadzących relatywnie najwięcej uczestników w segmencie turystyki MICE**. Chodzi o **kongresy**, tak **krajowe**, jak i **międzynarodowe**, które w 2010 r. trwały aż 3 dni vs. 2,5 dnia w 2009 r. i 2 dni w 2008 r. **Wydłużył się także czas trwania zjazdów** o 0,5 dnia w odniesieniu do zjazdów krajowych i o jeden dzień w stosunku do imprez międzynarodowych.
10. Badani gestorzy bazy noclegowej i kongresowo–konferencyjnej w Krakowie obsłużyli w 2010 r. **481 366 uczestników** imprez typu MICE.
  11. Podejmując próbę porównania tej liczby z latami wcześniejszymi, ze świadomością dużego błędu szacunku, uwzględniając różne stopy zwrotu ankiet w roku 2010 i 2009 oraz tendencje jakie zaznaczyły się w ruchu turystycznym, w szczególności biznesowym, stwierdzone przez MOT⁶, można przyjąć, że przy analogicznej stopie zwrotu ankiet liczba obsłużonych gości przez badanych gestorów wyniosła w 2010 roku **619 212** osób. Oznaczałoby to spadek o 27,76% w stosunku do 2009 roku. Wskazywałyby to pewną tendencję zaznaczającą się w turystyce MICE w Krakowie w 2010, polegającą na **organizowaniu większej ilości mniej liczebnych imprez**. Można to tłumaczyć ciągle jeszcze oddziałującym kryzysem gospodarczym, determinującym popyt turystyki biznesowej.
  12. Pomimo, że w 2010 r. zorganizowano w Krakowie najwięcej szkoleń i kursów, **dominującą grupą uczestników spotkań biznesowych (39,4%) okazali się goście biorący udział w targach i wystawach gospodarczych**. Udział tych ostatnich uległ jednak istotnemu ograniczeniu (o niemal połowę). Istotnie **zwiększył się natomiast odsetek uczestniczących w dużych wydarzeniach, tj. kongresach (ponad 5–krotnie) i zjazdach (około 3–krotnie)**, jak również **w seminariach/sympozjach (ponad 2–**

⁵ R. Davidson, *EIBTM 2010 Industry Trends and Market Share Report*, Barcelona grudzień 2010, s. 9.

⁶ K. Borkowski, *op. cit.*

- krotnie).**
13. W odróżnieniu od lat poprzednich w **2010 r. dominowali w Krakowie uczestnicy spotkań krajowych** (biorących udział w eventach międzynarodowych było ponad 5-krotnie mniej). Zdecydowanie więcej było ich zwłaszcza wśród biorących udział w szkoleniach i kursach (ponad 71 razy), zjazdach (prawie 17 razy), sympozjach i seminariach (ponad 16 razy) oraz imprezach motywacyjnych (ponad 11 razy).
  14. **Najliczniejszą grupą uczestników międzynarodowych imprez typu MICE obsługanych w Krakowie w 2010 r. byli przyjeżdżający na targi i wystawy gospodarcze (ponad 41%).** W relacji do dwóch poprzednich lat **istotnie zwiększyła się grupa przyjeżdżających do Krakowa na międzynarodowe kongresy (przyrost udziału ponad 24-krotny).**
  15. **Zagraniczni goście stanowili w 2010 r. ponad 70% uczestników międzynarodowych spotkań biznesowych obsługanych w Krakowie,** tj. około dwa razy więcej niż w latach ubiegłych. Największy odsetek tworzyli oni w przypadku imprez motywacyjnych (ponad 99%), ale wśród wszystkich innych rodzajów eventów międzynarodowych też byli grupą dominującą.
  16. W relacji do lat poprzednich zdecydowanie bardziej międzynarodowymi okazały się targi i wystawy gospodarcze (ponad 2,5 razy większy udział uczestników zagranicznych), kongresy (prawie 2,5 razy), zjazdy (ponad 2 razy) i oczywiście imprezy motywacyjne (o prawie 1/4). Zmniejszył się natomiast odsetek cudzoziemców wśród gości biorących udział w międzynarodowych konferencjach.
  17. **W grupie zagranicznych uczestników międzynarodowych imprez MICE w 2010 r.,** identycznie jak w poprzednich badanych latach, **prym wiodli cudzoziemcy biorący udział w targach i wystawach gospodarczych (48,9%),** aczkolwiek ich udział zmniejszył się istotnie (o ponad 30 pkt%). Odnotowano natomiast **olbrzymi przyrost udziału (ponad 30-krotny) zagranicznych gości biorących udział w dużych międzynarodowych kongresach.**
  18. **Najwięcej uczestników imprez typu MICE przyjechało do Krakowa w 2010 r. w listopadzie oraz we wrześniu, a ponadto w maju i październiku. Te cztery miesiące wygenerowały prawie 50% ruchu MICE w mieście w 2010 r.**
  19. W sierpniu miały miejsce eventy mniej liczne niż w pozostałych miesiącach roku 2010. Z kolei zdecydowanie większe liczebnie spotkania odbywały się w listopadzie.
  20. Z uwagi na fakt, że większa liczba imprez typu MICE obsługanych w Krakowie w 2010

r. miała charakter krajowy i stanowczo więcej było uczestników eventów krajowych, aż w 96,7% spotkań biznesowych brali udział Polacy, a tylko w 6,3% imprez – obywatele innych państw europejskich i przedstawiciele pozostałych kontynentów.

21. **Zleceniodawcami imprez MICE w Krakowie w 2010 roku były przede wszystkim przedsiębiorstwa krajowe, zorganizowano dla nich ponad połowę wszystkich spotkań.** Prawie 18% przeprowadzono dla fachowych pośredników, a o 3 pkt% mniej dla krajowych organizacji pozarządowych. Krajowe instytucje rządowe i samorządowe zleciły przygotowanie 11% imprez MICE w mieście.
22. Zagraniczne podmioty zleciły przygotowanie niecałych 5% wszystkich spotkań typu MICE w Krakowie. **Największą aktywnością wśród nich charakteryzowały się przedsiębiorstwa zagraniczne zlecając prawie 2,5% imprez.**
23. Zestawienie struktury zleceniodawców z 2010 roku z danymi z dwóch poprzednich lat pozwala stwierdzić, że niestety **zmniejszył się udział zleceniodawców zagranicznych, w stosunku do 2009 roku o 9 pkt%, a do 2008 roku o 8 pkt%.** Było to spowodowane niższym udziałem przedsiębiorstw zagranicznych, nie przekraczającym 3%, podczas gdy we wcześniejszych badanych latach co dziesiąta impreza była zamawiana przez nie. Prowadzi to do **wniosku, że należy zaktywizować promocję skierowaną do przedsiębiorstw zagranicznych.** Udział pozostałych zagranicznych zleceniodawców utrzymywał się na poziomie zbliżonym do tego z dwóch poprzednich lat, różnice były niższe niż 1 punkt procentowy
24. Jeśli chodzi o **strukturę branżową** zleceniodawców to ponad 50% wszystkich imprez biznesowych odbywających się w Krakowie w 2010 r., gestorzy zorganizowali dla podmiotów gospodarczych zakwalifikowanych w strukturze branżowej jako „inne” branże. Były to przedsiębiorstwa reprezentujące m.in.: **branżę produkcyjno-handlową, przemysł odzieżowy, media i rozrywkę, producentów sprzętu technologicznego, przemysł tytoniowy, sektor energetyczny, ochronę środowiska.**
25. **Zleceniodawcami 1/3 eventów biznesowych w 2010 r. były podmioty z sektora nauka i edukacja.** Pomimo znacznego spadku ilości imprez zorganizowanych przez uczelnie i szkoły wyższe (spadek o 19 pkt. procentowych w stosunku do roku 2009), branża edukacyjna pozostała jednym z priorytetowych odbiorców produktów turystyki biznesowej.
26. Skutki kryzysu finansowego dość znacznie zaważyły na ilości organizowanych imprez biznesowych w **sektorze bankowym i ubezpieczeniowym oraz w branży farmaceutycznej, gdzie odnotowano spadki o 11 i 7 pkt% w stosunku do roku 2009.**

- Należy podkreślić również **małą aktywność zleceniodawców z branży medycznej**, co było zgodne zresztą z tendencjami na rynku europejskim, o czym mówił w czasie swego wystąpienia w Barcelonie R. Davidson⁷, „udział w rynku turystyki biznesowej tego typu spotkań wyniósł w 2010 roku zaledwie 4%,”
27. Jeśli chodzi o liczbę uczestników imprez biznesowych według branż, najwięcej uczestników pochodziło z sektora reprezentującego tzw. „inne” branże (ok. 141 tys. osób) oraz z sektora nauka i edukacja 6,7 tys. osób. Stanowiło to ponad 60% wszystkich uczestników imprez branżowych.
  28. W 2010 r. **dominowały w Krakowie imprezy zlecone przez zleceniodawców z Wielkiej Brytanii, Niemiec, USA**, a także z „innych” krajów, wśród których wskazywano na: **Włochy, Norwegię, Hiszpanię i Szwajcarię**.
  29. Biorąc pod uwagę kraj pochodzenia zleceniodawców zauważono, że w 2010 r. w stosunku do roku poprzedniego, najbardziej znacząco **zmniejszył się udział imprez zleconych przez podmioty z Wielkiej Brytanii** (spadek aż o 16 pkt%), a ponadto z Holandii (o blisko 4 pkt%). Na uwagę zasługuje z kolei **wzrost odsetka imprez zleconych przez zleceniodawców z USA** (wzrost o 8,5 pkt%) oraz z państw sklasyfikowanych jako tzw. „inne” kraje.
  30. Badani gestorzy turystyki MICE w Krakowie wskazali **konferencje jako najbardziej dynamicznie się rozwijający segment turystyki MICE w mieście w najbliższych pięciu latach (38,2%)**. Drugim w kolejności pod względem optymistycznych perspektyw uznano segment szkoleń oraz kursów (22,4%). Natomiast kongresy oraz seminaria i sympozja wskazała jednakowa grupa badanych przedstawicieli gestorów turystyki MICE (po 13,2% każda).
  31. Przeprowadzone badania potwierdzają, że **silną stroną Krakowa są jego walory kulturowe (67,1%)**. Badani przedstawiciele bazy turystyki MICE zdecydowanie wskazywali na tego typu walory jako **szansę wzrostu konkurencyjności miasta w turystyce** w perspektywie pięciu najbliższych lat. Ponad połowa badanych (53,2%), jako drugi element w kolejności, wskazywała na **rozwój infrastruktury turystycznej i paraturystycznej miasta**. Dla niemal połowy badanych taką szansą wydawała się wysoka rozpoznawalność miasta na świecie (48,1%).
  32. W przypadku pytania związanego ze **słabymi stronami miasta** mogącymi być

---

⁷ R. Davidson, *EIBTM 2010 Industry Trends and Market Share Report*, op. cit. s. 5.

zagrożeniem dla wzrostu konkurencyjności krakowskiej turystyki najwięcej osób wskazywało na **brak hali widowiskowo – kongresowej** (59,5%). Drugim poważnym zagrożeniem dla Krakowa była **rosnąca konkurencja ze strony innych polskich metropolii** (49,4%). Ponad jedna trzecia badanych (34,2%) wskazywała na jedną z dwóch odpowiedzi: (a) **brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych w mieście i lokalizacja obecnych parkingów** lub (b) **brak w świadomości zagranicznych organizatorów marki Krakowa jako destynacji turystyki biznesowej**.

33. Kluczowym **czynnikiem sukcesu promocji i informacji o Krakowie**, w opinii badanych osób, jest **organizacja bardzo dużych i/lub ważnych wydarzeń o charakterze międzynarodowym**. Na tą odpowiedź wskazywało 41% gestorów uczestniczących w badaniu. Na drugim miejscu wymieniano **kampanie reklamowe miasta Krakowa w mediach ogólnopolskich i zagranicznych** (23,1%). Częste opinie dotyczyły również **uczestnictwa miasta w targach** – tą formę promocji i informacji o Krakowie uznało za najskuteczniejszą w najbliższych pięciu latach 12,8% badanych.
34. Wydaje się, że należy podkreślić **znaczenie wyposażenia obiektów** wykorzystywanych przez przemysł spotkań w **nowoczesny sprzęt** o odpowiednich parametrach, na co uwagę zwracają specjaliści z branży – takich jak **szerokopasmowy Internet czy urządzenia do przeprowadzania video-konferencji**⁸.
35. Współcześnie ważną platformą komunikacji są **portale społecznościowe**, takie jak Facebook czy Twitter, wykorzystywane przez planistów imprez z zakresu przemysłu spotkań. Zarówno instytucje, których zadaniem jest promocja miasta, jak i poszczególni gestorzy branży turystycznej powinni podjąć starania o wykreowanie odpowiedniego wizerunku Krakowa i jego walorów na powyższych portalach.
36. **Oczekiwania gestorów infrastruktury biznesowej w Krakowie w stosunku do współpracy z Biurem Marketingu Turystycznego Urzędu Miasta Krakowa** koncentrowały się na **wspólnych akcjach służących przyciągnięciu dużych imprez konferencyjno–kongresowych**. Co trzeci ankietowany wskazał na tę właśnie odpowiedź. Niemal równie ważna okazała się **rosnąca potrzeba informacji o rynku turystyki MICE w Krakowie poprzez prowadzony monitoring tego sektora gospodarki turystycznej za pomocą regularnych badań**, czy też ogłaszanych konkursów dla branży. Natomiast co czwarty ankietowany wskazał na **konieczność prowadzenia wspólnych akcji promocyjnych w celu wypromowania Krakowa jako**

---

⁸ R. Davidson, *EIBTM 2010 Industry Trends and Market Share Report*, Barcelona grudzień 2010, s. 13.

centrum turystyki biznesowej.

W świetle przeprowadzonych badań i wyspecyfikowanych wniosków stwierdza się, że rynek turystyki MICE w Krakowie rozwija się. Tezę taką można sformułować na podstawie analizy badanego zjawiska na przestrzeni trzech lat (2008–2010). Jest to szczególnie ważna konkluzja w kontekście światowej dekonjunktury gospodarczej, mającej znaczący wpływ na popyt w zakresie turystyki biznesowej. Skłania to do dalszego monitorowania omawianego zagadnienia i - na podstawie jego wyników - budowania prognoz ruchu turystycznego (możliwego przy dłuższych szeregach czasowych).

Na rolę przemysłu spotkań w budżecie miasta wskazuje fakt, że - bazując na wynikach badań Małopolskiej Organizacji Turystycznej - można szacować wydatki gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku na około 280 mln zł⁹.

Jednocześnie należałoby przekonać wszystkich gestorów infrastruktury umożliwiającej organizację turystyki biznesowej jak niezwykle cenne jest zaangażowanie każdego z nich w proces przygotowywania diagnozy omawianego zjawiska. Chodzi o większy akces gestorów w badaniach turystyki MICE. Z rozwoju ruchu turystycznego korzystają wszyscy – zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio zaangażowani w jego obsługę. Popularyzowanie idei partnerstwa w tej kwestii jest sprawą kluczową, bo przecież w turystyce ujawniają się efekty mnożnikowe. Znaczenie turystyki jest więc tym większe, że kreuje ona dodatkową działalność gospodarczą (a tym samym zatrudnienie), pobudzając koniunkturę w innych sektorach (np. w budownictwie, przemyśle, rolnictwie i różnego rodzaju usługach). A zatem jakakolwiek zmiana w poziomie końcowego popytu, która wpłynie na sektor turystyczny (bezpośrednią obsługę ruchu), wpłynie także na dostawców tego sektora, następnie na ich dostawców itd. Pobudzające oddziaływanie na gospodarkę może w ten sposób zataczać coraz szersze kręgi. Opisane zależności z pewnością ujawnią się silnie w przyszłym roku – tj. roku prezydencji Polski w UE, gdzie Kraków odegra istotną rolę, a następnie w roku 2012 – tj. roku Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej.

Wyniki niniejszych badań mają przygotować podstawy informacyjne dla decyzji z zakresu polityki inwestycyjnej i działań promocyjnych podejmowanych przez władze miasta i jego organy samorządowe, jak również poszczególne podmioty sektora turystycznego.

---

⁹ T. Grabiński, K. Borkowski, R. Seweryn, A. Wilkońska, L. Mazanek, *Raport końcowy*, MOT, Kraków 2010, http://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=19949.